

V. S. LUOMA-AHO

Luonteita

- I Teeskentely
- II Imartelu
- III Jaarittelu
- IV Moukkamaisuus
- V Miellyttämishalu
- VI Kaistapäisyys
- VII Puheliaisuus
- VIII Juoruilu
- IX Julkeus
- X Itaruus
- XI Karkeus
- XII Tahdittomuus
- XIII Virkainto
- XIV Tyhmyys
- XV Äreys
- XVI Taikausko
- XVII Tyytymättömyys
- XVIII Epäluuloisuus
- XIX Inhottavuus
- XX Epäkohteliaisuus
- XXI Turhamaisuus
- XXII Rahan orjuus
- XXIII Mahtailu
- XXIV Ylimielisyys
- XXV Pelkuruus
- XXVI Harvainvallan kannattaminen
- XXVII Hidasoppisuus
- XXVIII Panettelu
- XXIX Mieltymys pahuuteen
- XXX Omanvoitonpyynti

POESIA

V. S. LUOMA-AHO

Luonteita

POESIA

Olen usein ihmetellyt mistä johtuu, että me Pohjolan yhtenäisessä ilmastossa eläneet ja saman klassillisen kasvatuksen saaneet olemme kuitenkin tavoiltamme niin erilaisia. Siksi, oi Lukija, tutkittuani ihmisluontoa kauan (olen elänyt yhdeksänkymmentäyhdeksän vuotta, ollut tekemisissä monien ja monenlaisten luonteiden kanssa ja vertaillut niitä erittäin huolellisesti), ajattelin että minun on kirjoitettava sekä hyvistä että huonoista ihmisistä, miten itse kukin käyttäytyy elämässä. Panen sinua varten muistiin laji lajilta, millaiset tavat ovat kullekin heistä ominaisia ja kuinka he huolehtivat asioistaan; uskon näet, oi Lukija, että lapsistamme tulee parempia ihmisiä, jos heille jätetään muistelmia, joiden esimerkin mukaan he voivat valita yhdessäolon ja seurustelun parempiluontoisten olojen kanssa, jotta eivät olisi heitä huonompia. Nyt siirryn asiaan: sinä saat olla oppivaisena seurana ja nähdä, puhunko totta.

Ensiksi käsittelen siis niitä, jotka ovat mieltyneet huonompaan elämäntapaan, jättäen esipuheen ja paljon muuta asiaan kuulumatonta; aloitan teeskentelyllä ja määrittelen sen, sitten käyn läpi teeskentelijän luonteen ja tavat; ja sitten yritän aikomukseni mukaan kuvata muita suhtautumistapoja.

7 Teeskentely

Vastoin parempaa tietoaan teeskentelijä palvelee syvästi halveksimaansa tahoa. Kuten sanonta käy:

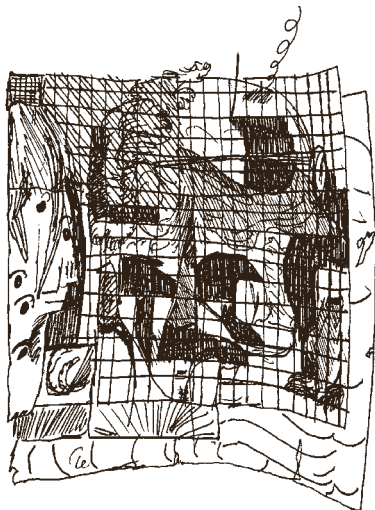
» Mikään ei tapa sinua,
kunnes tappaa sinut. »

Teeskentelijästä annettua kuvaa ei voida syyttää fiktiiviseksi, onhan viesti silloin vain kohteensa tasolla. Usein teeskentelijän suusta kuuluukin riehakas:

» Mitä tarkkuudesta, jos pohjimmiltaan tiedetään, mistä on kyse! »

Hän ei panettele panettelijoitaan vasten kasvoja eikä suostu jäämään arktisille alueille;

- 8 [!] sen sijaan laventaa mieltymyksiään ja kriittistä ymmärrystä sopivaksi millaiseen geometriaan hyvänsä. Täydellistä voi olla vain se, mikä on muodoltaan kaavamaista, mutta millainen hirviö asuu keinotekoisen ympyrän ytimessä?

Teeskentelijän käsialasta saa lause lauseelta huonommin selvän; on kuin hämähäkit puhuisivat, on kuin hän rakentaisi yhä monimutkaisempia, täydellisen geometrisia seittejä. Tarjottaessa hän ottaa kyllä jäätelön vastaan, mutta työntää sen oitis taskuunsa. Hän on alati varuillaan, koska ei voi koskaan täysin varmaksi tietää, kuinka irvokkaalta hänen kasvojensa ilmeet näyttävät.

» Jos minä on reaktio, kuinka kauan se kestää? Koko elämänkö ja vielä lisää? »

- 9 ^{!!} Imartelu

Imartelija on se, jonka seurassa ei tarvitse liukastua tai törmätä mihinkään ollakseen hauska, se joka kuun tavoin kiertää maata. Isäntä on yleensä imarteleavasta parasitistaan tietoinen, mutta ei osaa hankkiutua tästä eroon; tämä kun aiheuttaa riippuvuutta, euforiaa, täyteyttä – suoranaisen dopamiinitulvan. Parasitiin läheisyys paratiisiin ei suinkaan ole vahinko, vaan osoitus kiellemme turhuudesta, joka suorastaan imartelelee turhuuden ideaa. Imartelija voi venyttää hahmoa kuinka paljon hyvänsä säilyttäen silti sopusuhtaan, etäisyyden pisteiden välillä.

Hän lisää kerroksia ja pullistumia, puhalttaa muotoon ilmaa, on kuin kehuttavan vartalo olisi keollinen jutustelevia pääkalloja, joiden otsasta pursuaa saippua- ja puhekuplia. Imartelija

10 ^{II}
jatkaa edelleen: palaneita puita, hiilimuotoja
jäähmettyneenä poseeraukseen. Hän on kehittänyt
taidossaan niin teräväksi, että tausta alkaa
levittäytyä kohteen päälle, sumentaa ääri-
viivoja. Imartelija tietää teiden luovan alueita,
mutta myös erottavan niitä; eikä hän koskaan
suuntaa katsettaan silmiin, vaan jo silmien
takana olevaan. Sinne, missä alkaa varsinainen
tyhjiys. Hänen sanojaan kuuntelee kuin tuulta;
hän on hyvin hiljaa, hän puhuu oikealla
hetkellä, hän vaikenee juuri sopivasti.

11 ^{III}
Jaarittelu

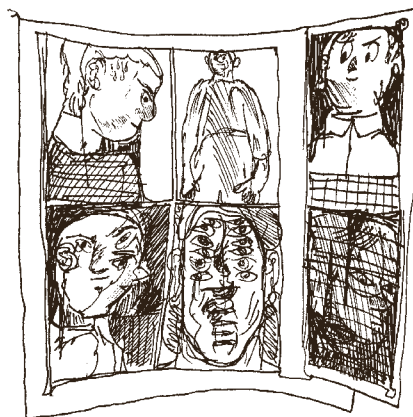
Papillooman edelleen kehittyminen: papillis-
proosallinen. Jaarittelija ei osaa katkaista
lausettaan, sillä pelkää olemassaolonsa puo-
lesta hiljaisuudessa. Aloittaa puheensa monta
minuuttia etukäteen, koska ei voi saapua asiaan
alustamatta sen historiallista rakentumista,
hetki hetkeltä järjestäytyvää kontekstia. Tätä
ei pidä sekoittaa juopuneen jaaritteluun, jossa
on kyse pikemminkin kärrynuran palaute-
kiertoon juuttuneesta prosessista. Kun tuli-
vuori purkautuu ja kaupunkia evakuoidaan,
jaarittelija kertoo atrialla nauttineensa ensin

lasin sitrushedelmien mehua, sitten papu-
muhennosta ja paahtoleipää; edelleen muuta-
mia käsintehtyjä omenamakkaroitu sekä olut-
kastiketta ja paistinperunoita; vielä kirkasta
keittoa, juustoja sekä viikunanlohkoja, viiniä ja
lähdevettä ynnä läheisen leipomon leivoksia.
Nyt hän pyytää mukanaan käymälätiloihin, jossa
vedenlaskun äänen yli huutaa huomioitaan
koostumuksesta ja sävystä; pöytään palattuun
hän siirtyy käsittelemään unia ja eilistä HPK:n
peliä, josta pääsee luontevasti modernin jää-
kiekon maalintekosektorin kapeuden voitot-
teluun ja muistuttamaan siitä, että valtaosa
»ryсистä»

tehdään saattamalla maalivahti ensin sivuttais-
liikkeeseen tai ohjaamalla laukauksia maalin
edestä; tuolloin maalivahti ei ehdi mitenkään
reagoimaan pelivälineen liikeradan muutokseen,
eikä kuuntelija hiljentämään häntä. Niin maali-
vahti kuin kuuntelijakin ovat yhtä voimattomia.

Moukkamaisuudeksi käsitetään kuurous hieno-
vireelle elämän sinfoniassa; sokeus niin kutsu-
tulle symboliselle tasolle. Moukka on nopan-
heittäjä, koska on mieltynyt pieniin esineisiin.
Onnetar kuitenkin kieltää häneltä sattuman
mahdollisuuden kaikessa eleganssissaan, eikä
sokeain sokkelossa silmäluvuilla ole merkitystä.
Ymmärrystä muodin massaluontoisen kaava-
maisuuden perään hänellä ei ole, vaan moukka
puhuu läpiä päähänsä sellaisista asioista kuin
»oma tyyli»,
»sisäinen kauneus» ja
»todellakin itsensä näköinen».

Eläimiä kohdatessaan hän ryhtyy oitis tuijot-
tamaan niiden haaroihin; ei siksi että niitä
himoitsisi, vaan jottei vahingossakaan suosisi
yhtä lajia toisen kustannuksella. Jos moukka

näkee unta pyykin pesemisestä, hän nousee keskellä yötä pesemään pyykkiä, ryhtyy ensimmäistä kertaa eläessään myös silityspuuihin. Nyt hän huomaa pesutuvan nurkkauksessa mankelin ja värisee kiihkosta. Jos hän näkee unta yökastelemisesta, laskee hän alleen ja viipyy vieläpä makaamassa kosteilla oljilla.

»Tältä se siis edelleen tuntuu», hän tokaisee suureen ääneen ja unohtuu kulmat kurtussa tutkiskelemaan märkiä seteleitään sekä nukan vaatteeksi kutistunutta villaneulettaan.

Myrskyssä riepoteltavan puun lailla taipuu miellyttämisenhaluinen mitä moninaisemmissa tilanteissa; on vaikea löytää aatetta, jota hän ei tarpeen vaatiessa kannattaisi, myös omia vakaumuksiaan vastaan. Tuttavien lapset nukahtavat vaikeisiin asentoihin hänen syliinsä, raastavat hänen hiuksiaan ja vaatteitaan, mutta hän tokaisee:

»Lapsuuden päivät ovat niin kovin pitkiä, juuri siksihän en muista niistä mitään!» Kenties jostain syvällä olennossaan muhivasta epävarmuudesta johtuen hän on askelen päässä tunteettomuudesta ja yksinäisyydestä, olemisesta kuten kivi ja heinä ovat; ja jos unohdut liian pitkäksi aikaa seuraamaan, josko kallion kylki nousee ja laskee hengityksen

16 ^v
tahtiin, istuu miellyttämisenhaluinen havah-
dustuasi yhä hiljaa paikallaan. Taivaalle sytty
ensin sinertävä sana, sitten puu, lopulta katu-
tasolle valokuvaamaan laskeutuvat koneet.
Miellyttämisenhaluinen viipyy keskuudessamme,
sillä vain toisia ihmisiä imitoimalla tulemme
ihmisiksi, eikä hän halua vasiten asettua poikki-
teloin materian laadun tielle. Omia lapsiaan
miellyttämisenhaluinen ei nimeä, pitääpä vain
pidemmän tauon, kun suuntaa puheensa lap-
selta toiselle. Laulaa vihamiehensä kanssa öisin,
astelee sitten grillille istumaan ja olemaan
läsnä, että edes joku katsoisi kun hiljaa röyh-
täilevät, yksinäiset miehet syövät. Kun hän
lähtee sairaalasta, on hän parantumaton. Hän
hakeutuu suoraan treffeille, jotka kammottavat
häntä – treffeille, jotka kuitenkin päätyvät
kaiken varmuuden varaksi makuukamariin.

17 ^{vi}
Kaistapäisyys

Kaistapäisyys on eräänlainen häpeää tuottavien tekojen ja puheenparsien alati äityvä teknologia; viruksenkaltainen kaskadi, joka toimittaa isäntäolennossaan kaikkia kuviteltavissa olevia tyhjyyksiä energiaa säästämättä. Kaistapää on totisesti vailla mieltä; hän on koukussa ylettömyyksiin kuin kylmä lehmäntaato, kuin suorien yhdensuuntaisuus.

18 ^{VI} Kaistapää on evoluution väsymätön virkamies, mielivaltainen mutaatiokone ja värisokea erotuomari. Mitä on kaistapää: väistynyt musiikki, ohitse puhaltava tuuli; se joka yhdistää kaksi yhdeksäksi.

»Ei ole luonnollista puhua hyvin ja luontevasti, ei ole luonnollista pidättäytyä. Mutta laulaa! tanssia!»

Totisesti: kuulla oma äänensä ja ensin masentua, sitten heittää kaikki varovaisuus tuuleen. Ihmisten öljyvärimaailmaa hän pitää pilkkanaan, mutta pyyteettä, vain muiden silmissä; vain muiden silmissä näemme elämän raadollisuuden. Kaistapää ei tiedä, mitä tarkoittaa olla pimeässä; hänen näkökentässään on aina aurinkoon tujottaneen samea läiskä. Kaistapään yllättämän ihmisen kasvot räpäyttävät silmiään, koska joutuvat tekemään siirtymän. Tuuli tulee silmiin itkemään. Portti aukeaa valomereen. Valaistusta ikkunasta näkee ruumiin sisään kuin tempeliin.

19 ^{VII} Puheliasuus

Puhelias on esimerkki niistä monimutkaisista systeemeistä, jotka ovat syntyneet pyörremyrskyn lailla voidakseen kuluttaa energiaa mahdollisimman tehokkaasti. Pahana henkenä hän pääsee maailmaamme juomalasien säröjen, julkisivujen pienimpienkin epätäydellisyyksien läpi.

»Kosketusnäyttö pimentyy, ellen koske siihen. Myös kirjat pimentyvät, ellen sivele niitä. Keltä ihmiset pyytävät apua kuoltuaan?»

Puhelias kaikuluotaa maailmalle muodon lähettämällä jatkuvaa sanojen virtaa sen onkaloihin; hän ei pysty uskomaan vähäpätöisimpäänkään tuntemukseensa ennen kuin on esittänyt sen koeyleisölle. Puhelias on pohjimmiltaan

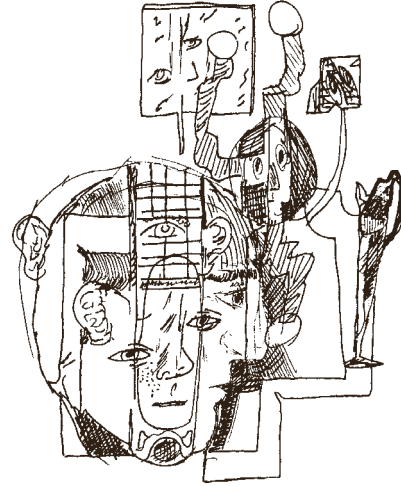
20 olemassaolon kauhun poistaja, mutta ennen kaikkea kauhu itse. Hänen puhuessaan huoneellinen kiusaantuneita ihmisiä lopettaa hetken ajaksi toistensa reaktioiden tarkkailemisen, vain jotta he voisivat puheen tauottua upota yhä syvemmälle kauhuun.

»Lehti lakkaa olemasta lehti, mutta suhisee, putoaa ja kieppuu. Vesi lakkaa olemasta vettä, sitä voi juoda, sillä voi peseytyä, siihen voi hukkua. Aurinko ei ole aurinko. Vesi ei ole vettä. Tuuli toimii tuulen tavoin, sen tuntee. Ruoka, puut, ihmiset. Lehti lakkaa olemasta lehti.»

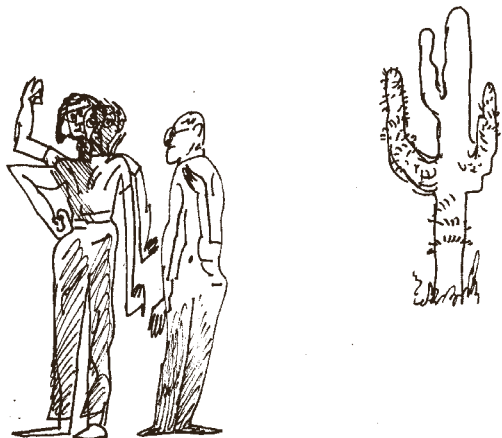
Avoimesta ikkunasta vihreän seinän takaa kantautuu hento pianosävelmä, joka säästää taotonta, kauhistuttavaa kuisketta.

»Asialla on niin monta mieltä kuin on voimia, jotka pystyvät sitä käyttämään.»

Juoruilija on uteliaan – ihmisistä ahkerimman ja väsymättömimmän – salainen matkustaja ja varjo, eräänlainen vääristävä kaiku. Hän kantautuu paikalle, kun peninkulmien päästä juostaan uutisia Polyperkhonin ja kuninkaan tulehtuneista väleistä tai jonkin uuden osakunnan perustamisesta, merkittävästä kartelliepäilystä. Sukupuoletonna, syyn ja seurauksen lakien ulkopuolella juoruileva kieltää myöntämisen ja myöntää kieltämisen; heijastaa tosiasiat pahaa-aavistamattomien korvien kuultaviksi, sisäisten silmien kalvoille.

22 VIII
Juoruava on äärimmäinen pragmaatikko: hänen välittämällään totuudella ei ole väliä sinänsä, kunhan siihen uskotaan se aika, jonka sanominen vaatii. Hän on manipuloijan yksinkertainen pikkuveli, kaksonen panettelijan kanssa. Linnun lailla poukkoileva airut, trilli, juoksutus; laulujoutsenen kauhu, kyhmyjoutsenen tauti; naurujoutsen, joka kimpoaa laajan puutarha-alueen pinnasta. Juorukello löytää aina uusia lankoja, joista vetämällä purkaa alkuperäistä sävelmää entisestään. Jos tästä huomauttaa hänelle, kuuluu ivallinen vastaus:

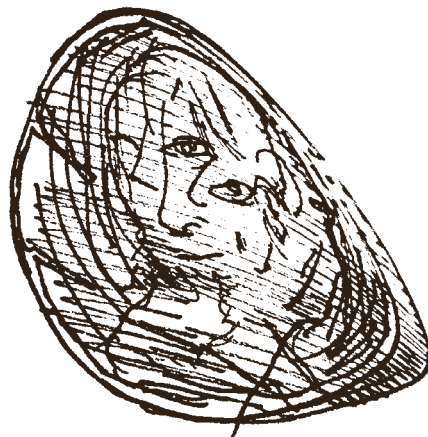
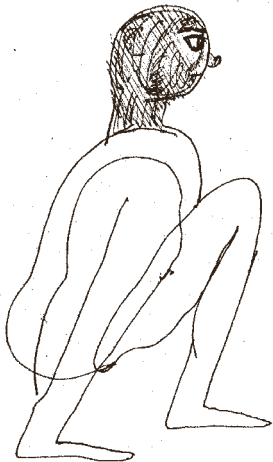
»Liekö ollut keisarilla alkujaankaan yllään vaatteita, joista laulaa».
Juoruava ei tee havaintoja, vaan informoi. Autiomaassa, hänen ympärillään, tuuli kantaa hiljaista pölyä.

23 IX
Julkeus

Julkea ottaa itselleen suuremman osan tai roolin kuin kohtuullista olisi. Hän pitää itseään päteväenä tai oikeutettuna päättämään yleisistä asioista, vaikka on Alexandrian valkeissa saleissa päässyt tuskin Alphan alkuun eikä filosofiasta tiedä mitään; onhan olemassa ajanmukaisempiakin tapoja kuluttaa elämäänsä,

kuten esimerkiksi politiikka. Hän kyntää traktorilla bassot jyristen, vaikka on sormustimin annettu; yhteisissä talkoissa hän seisoo kädet taskuissa vitsaillen ja tehden suureen ääneen hupinumeron omasta joutilaisuudestaan. Sadonkorjuun juhlassa pyytää hiljaisuutta ja ehdottaa teeskennellyn vakavuuden vallassa maljaa Serapiille, mutta pian tarkoituksella unohtaa mikrofoninsa päälle käymälätiloissa asioidessaan. Julkea on erityislaatuisten kiinnostunut omista ruumiintoiminnoistaan: jokainen poikkeama latriniin herättää hänen mekanistisessa suolistossaan uudestaan henkiin jotain kauan sitten unohdettua, kolisevaa. Hänen nivusensa kuiskivat hänelle. Hän haluaa ulosteensa haisevan kaikkialla, hän haluaa ulosteestaan yleisen lain. Hän aukaisee nenänsä kravattisolmun. Hän käärii hihansa ja ryhtyy toimeen.

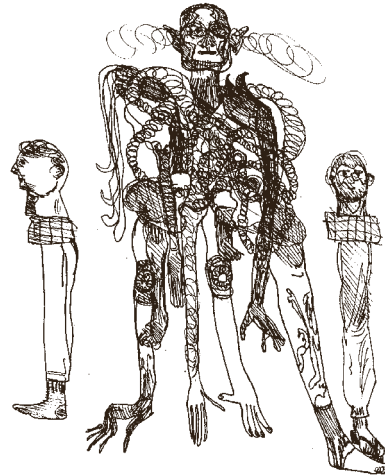

Itara varastaa näennäisesti immateriaalisen kopion elokuvasta, mutta ei esimerkiksi henkilöautoa, sillä henkilöautot edustavat planeettamme kannalta kestämatöntä kulutusta. Itara ei vahaa suksiaan tai suoriudu hiihtämään järvelle edes mitä kauneimman talviauringon paistaessa, koska pelkää hikikarpaloidensa putoamisen lisäävän samassa suhteessa hänen kuluttamansa ravinnon tarvetta. Jos itaralle tästä ihmetellen huomautetaan, tokaisee hän että kansallisia hyveitä nostalgisoivia liikuntamuotoja voi harrastaa myös grillijonossa, vaikkei omaa annosta ostaisikaan. Itara on sellainen, että kun hänen puolisonsa on hukanut kolikon, siirtää hän mausoleumin raskaat ovet ja vielä kivipaaden anastaakseen kolikot vainajan silmiltä.

26 ^X Saunaan hän suostuu vain jos joku toinen tarjoaa oluet ja sitoo vastan; järven kylmässä vedessä itaran sukuelin vetäytyy ennätysellisen syvälle tarkistamaan, josko sinne olisi kaloilta unohtunut murunen mazaa. Itara ei pyyhi pölyjä, ettei mitään menisi hukkaan tai siirtyisi paikoiltaan, eikä pese vaatteita, jotta ikuisuus ei suoristaisi lahkeitaan; sen sijaan hän lisää elopainoaan kääntämällä muiden takkeja. Itara on myöhäiskapitalismin luonnollisin tuote neurootikon, patoloogikon ja kestävyyskuntoilijan ohella. Onpa hän täten täydellinen esimerkki preekarista ekologiasta.

27 ^{XI} Karkeus

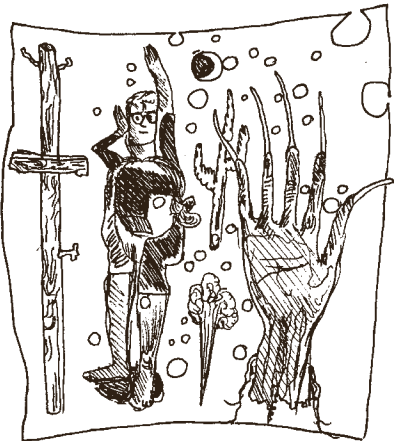

Karkea on se, joka tarkoituksella haistaa kompostin lailla ja on ulkoasultaan huolittelematon, uskoohan hän tapojen luonnottomuuteen. Hienotunteisuutensa turruttaneen ainoa keino on kiinnittää muiden huomio olemassaolon inhottaviin piirteisiin; pitopöydässä hän ilmehtii laskien ilmaa ja suukaasua lasten kuullen, eikä välitä siitä, miten vanhemmat näitä opettavat.

»Itse te oman jälkikasvunne syötte»
karkea huutaa häpynsä paljastaen. Ja kas! hän on löytänyt dialektisen metodin ja valloittaa aina Thessaliassa ja Traakiassa asti, merkittävää vastarintaa kokematta. Puhutaanpa hänen vierailleen Oulun korkeudella. Tapojaan arvosteleville karkea tiuskaisee:

»Satiirikkojen sydämistä ei totisesti soisi löytyvän moralismin kelmeää tuoksua!»

Miten hän pelkääkään tuota karmeaa rauhaa, jonka luonto tarjoaa! Totisesti sen ymmärtävät vain ne, jotka ovat sen itse kokeneet. Päivää paistattelevan nähdessään hän kumartuu puoleen, varjostaa kätensä kiilalla katseensa, kuiskaa:

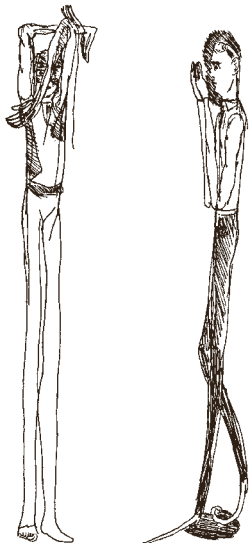
»Tarkkailin sinua äsken kun silmäsi olivat kiinni; olitko Haadeksessa?»

Vastoin yleistä luuloa vaatii tahdittomuus mitä tarkinta rytmittäjää, mitä hienosyisintä silmää dynamiikan vaihdoksille. Ei ole niin, etteikö tahditon toimisi juuri oikealla hetkellä; hän yksinkertaisesti rientää sanomaan väärät asiat hetken koittaessa. Tahdittoman mieltä kalvaa tryffeliporsaan intohimo; hänen kärsänsä haistaa hienoimman sekaannuksen, vähäisimmänkin vaivaantumisen potentiaalin. Kellon tarkkuudella tahditon sotkee yleiset rytmit ja sävelkulut; hänen sfäärien herkkyyttä kuulosteleva korvansa ei tyydyty kansansävelmin. Niinpä tanssikumppanina tahditon ei tallo varpaille kuin heinähattu, vaan murjoo jalkapöydän rustot ja jänteet läpikotaisin tuntevana puoskarina. Turistin lailla, kuin pyhimys,

30 XII
tahdion jalkautuu rantaan varpaat sandaalien puristuksissa ja tepastelee juomarahaa maksamatta minne mieli. Ihmisten halutessa tanssia hän asettaa levylautaselle kokoelmallisen saksofoni-improvisaatioita, voihan niissä

»kuulla äänen hengityksen;
hengityksen äänen».

Hän kammoaa perinteistä järjestystä ja sitä kautta vastuutaan itsellisenä olentona; tämän saavat hänen koulutoverinsa ja opettajansatuta jälleen yhden oppitunnin haipuessa savuna pimenevään iltapäivään. Tahdion on juuri niin epäviereinen sekoitus anarkistia, vastaanottovirkailijaa ja pyhää miestä, että sitä täytyy suorastaan ihmetellä.

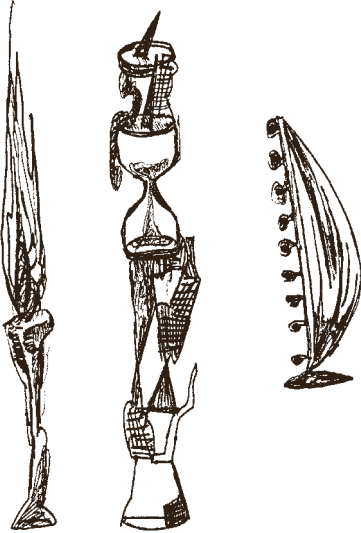
31 XIII
Virkainto

Tulevaisuuden reliikki, myyttisenä instituutiona virkaintoiset ovat itsemurhaajien luokkaa. Kuten minulle Herofile unessa kuiski ja suljettujen silmien takana näytti: abstraktit tekoälykonstellaatiot valmistavat fossiloituneista vaippavuorista golemeita, joita haastatellaan virkaintoisen sielunpiirteistä. Kun ministeri vannotetaan palvelemaan kansaa, hän sanoo:

»Olen minä ennenkin valoja vannonut.» Lisäarvo on hänelle lisää arvoa, leikkausten myötä on useammalle jaettavaksi; lannistaminen on uusi kannustaminen. Virkaintoinen polttaa uhrilahjan lisäksi vielä alttarinkin, infrastruktuurin ja tukiverkostot, hän tahtoo erottaa kaikki tappelijat, tunsi heidät tai ei, oli heillä irtisanomisaikaa tai ei. Virkaintoinen

ei jää kotiin, eikä kotia olekaan; hän on aina ylittämässä itseään, aina piirun edellä. Hänen matkalaukkunsa menee käsimatkatavarasta. Suuri kosmopoliitti kotiutuu kaikkialla, suhtautuu asutuksiin ja kaupunkeihin taukopisteinä. Hän ihastelee auringonlaskua ja herää sen noustessa.

»On vain yksi elämä, yksi hetki ja kuolema. Kuolema on ainoa komentokeskus. Poista esteet. Tee toisin. Joka tapauksessa menetät kaiken.»

Hän matkustaa kevyesti, taittaa taskuun sänkynsä, ottaa mikrokerrastonsa ja käy kellon tavoin.

Tyhmän on pidettävä vartalonsa jatkuvassa toimessa, ettei järki toimittaisi asioita omia aikojaan. Hän on kostea rakenteeltaan, sillä tyhmyys on aina jo läsnä toisessa, esiasteena homeelle; sen suurena rakkautena on peittää, luoda uusia pintoja, koskettaa. Onkin epäselvää, onko tyhmyys luonteenpiirre tai henkilöitymä vai pikemminkin neutraali projekti, nälkäinen kehityskulku, joka odottaa sokeana hetkeään. Näyttää siltä, että selviytymiskeinoiltaan tyhmä on usein ylivertainen ja tavoittamattomissa; pehmeästi laskeutuva, niin sanotusti onnellinen. Hän lapioi naapuri-

34 ^{XIV}
haudan mullat päälleen, koska ei ymmärrä vertauskuvaa. Sana on hänelle kasa kirjaimia. Tyhmä on kuin rakastunut: valmis antamaan muille jotain, mitä nämä eivät halua eivätkä voi ottaa vastaan. Tyhmä kiinnostuu heti ja ihastuu kaikkiin, eikä ymmärrä miksi nämä välttelevät häntä, miksi hänelle ei suoda kenenkään läheisyyttä. Usein hänen kuvitellaan jo unohtaneen, mutta siitä ei ole kysymys. Hän nimenomaan muistaa ja pysyy samana samalla, kun kaikki hänen ympärillään muuttuvat. Muut unohtavat, liukenevat veteen. Mutta ei hän, ei tämä rasvaliukoinen tyhmyri.

35 ^{XV}
Äreys

Ihmisille äreä ei suutu tai puhu, sillä he ovat hänen alapuolellaan; ihmisten kuuluukin pettää, ärsyttää ja näyttää ylenpalttinen heikkoutensa. Turha puhe vain hämmentää. Mutta äreä raivoaa ja kiroilee teknologialle joka ei toimi; mitä muuta virkaa sillä olisi kuin palvella sujuvasti? Katkos informaatioverkossa on virus, tukkiva roskaposti pyrkimystä sabotaasiin, huonosti työnsä hoitava palveluntarjoaja kuin nyrkillä tapettavissa oleva lähimmäinen.

Kun keittiössä purkki lipsahtaa ja roiskii sisältönsä pitkin lattiaa, valmistautuu äreä sotaan ja kiroaa puolisonsa tai naapurin, sillä elottomat

36 ^{XV}
asiat eivät ymmärrä hävetä. Äreän elämä on jo valmiiksi tarpeeksi lyhyt tuhlattavaksi yhden-
tekevyyksiin. Hän voi aina kalustaa tyhjää.

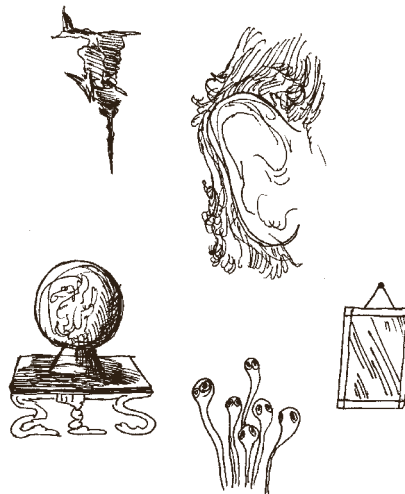
»Mikään tämänhetkinen onni,
seesteisyys, toivo, ylpeys tai nautinto
ei voisi olla olemassa ilman ärsytyksen
puristavaa tunnetta.»

Se hius, haiven nielussa, joka puristuu timan-
tiksi maailman typeryyden hiiliastiassa.
Jomottavassa kallossaan äreä pitelee taivaita
ja tähtikuvioita. Kun hän rakastelee, lohkeaa
sängyn tukijalka hänen altaan ja kun hän
astelee Sorbonnen pienessä kirkossa, putoaa
risti hänen päähänsä. Ylhäällä hämärässä
hohteessa äiti ja lapsi hymyilevät hänelle.
Ikkunasta lankeavan valokeilan hyväilemä äreä
tietää, että kaikki ovat häntä vastaan.

37 ^{XVI}
Taikausko

Taikauskoinen pettää silloin tällöin puolisoaan,
mutta ei koskaan suostuisi rakastelemaan
jalat ovea kohden. Aktin aikana hänen mie-
lensä askaroi jo sen parissa, onko edellisestä
ateriasta kulunut viisi tuntia:

»Onhan reunaviivan tangentista
nähtävä sisäosan kautta muut
reunaviivan pisteet!»

Hän jättää filosofiset teokset lukematta
ja syyttää niitä ajatuksen teeskentelevästä
syvyydestä ja kielen harhaisista kahdek-
sikoista, mutta on heti kellon lyötyä tasa-
tunnin merkiksi professorin ovella kysymässä
neuvoa viiteapparatuksen käytössä:

»Curriculum vitae, miten tämä lausuttiinkaan?»

Egyptiläisen kissaolennon mennessä tien yli hän jarruttaa niin että silmät ponnahtavat päästä, mutta ilmastonmuutoksen tullessa puheeksi huutaa suureen ääneen

»Laupias Athene! mutta voisiko se sittenkin olla...!»

Hän tekee kuuliaisesti työnsä, varoo anastamasta epähuomiossa vihanneksia ja hedelmiä; kuukauden neljäntenä ja seitsemäntenä päivänä taikauskoinen huutaa suureen ääneen 2000-luvun kaunokirjallisuuden sivistävästä ja kasvattavasta vaikutuksesta, mutta elokuvaan ei jalallaan astu tahi pelikonsoleihin koske, vaan sanoo ensin kolme kiveä olkansa yli heitettyään, että hänen on pidettävä itsensä puhtaana seksuaalisista kysymyksistä ja kasvuikäisten mielenpaineista. Hän ei luota laskutoimituksiin tai mittautustulemiin, vaan tietävä hymy huulillaan määrittää osoittaen sormella.

Tyytymättömyys

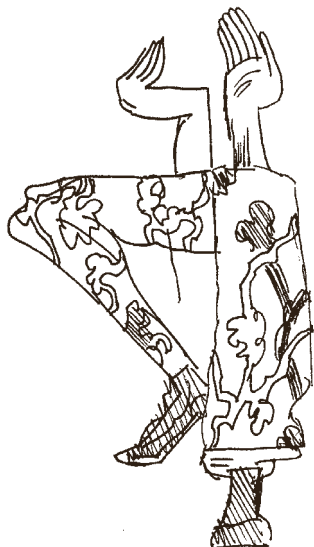
Tyytymättömyys on eräänlainen varjo, joka kuristaa sielua; tiedetäänhän varjon olevan ihmisen liikkuva osa. Ajattelet:

»En ymmärrä mitä teen täällä, tälläkin hetkellä minun pitäisi olla työskentelemässä, toteuttamassa lukittua potentiaaliani.»

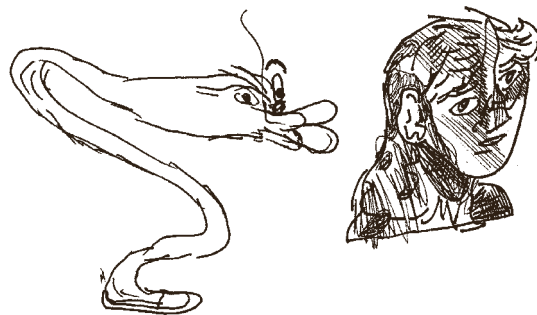
Erityisesti lähimmäisten ja ystävien seurassa havaitset sen: ajan kulma terävoituu, resoluutio tarkentuu ja ymmärrät tuhlaavasi mitä kalleinta aikaa. Saamattomuuden käärmeet luikertavat mielessä, sihisevät niissä sanoissa, joilla loukkaat jälleen kerran niitä, jotka sinulle syvimmin uskoutuvat. Jos saa työnsä aikarajan puitteissa tehtyä, syyttää puheessaan itseään

40 ^{XVII}
siitä, miten ei pelkästään mennyt siitä missä
aita on matalin, vaan viiletti vieläpä avoimesta
portista, tuskin puomia hipoen. Kun ystävät
ovat kerääntyneet kunniaksesi ja järjestäneet
sinulle juhlan, ihmettelet:

»Ja miksi? Nytkö minun täytyy kuunnella
erikseen jokaisen kuulumisia, esittää
kiitollisuutta kuin hyvän tekijöille?»
Palkinnon viimein saadessaan tyytymätön
tuhauttaa, ettei vuoden ehdokkaiden taso ollut
kaksinen, eikä valitsijoidenkaan älykkyydestä
voida sanoa mitään.

41 ^{XVIII}
Epäluuloisuus

Kuka ottaa vainajan kasvoista valokuvan
varmuuden vuoksi? Hän, joka palaa metsään
varmistaakseen, että metsän sisässä on
varmasti monia puita, silmäkantamattomiin,
ja vielä useita puita metsän ulkopuolella.
Epäluuloinen uskoo pääasiallisesti ristiriitoihin
eikä koskaan rentoudu; hänen silmänsä eivät
pysy enää kiinni, eikä hän usko millekään
löytyvän sovellusta elämän alueelta. Hänen
silmänsä katsovat kylmettyvää vanhusta ja
näkevät sätkivän luukasan, alati liikkuvaa
tuhkaa. Vanhus pyytää häneltä kirjaa lainaan,
ja epäluuloisen ilme kurtistuu sipulin tavoin.
Katse piirtää kolmion silmien ja suun välille.
Hän on putoamisen jatkuvassa tilassa; kuilun
pohjalla odottaa aukea tai lisää kuilua.

42 Atonaalisessa maailmassaan hän parahtaa,
ja virkkoo:

»Kaikesta huolimatta seisoo peili selkeänä ja kirkkaana, mutta kuka siihen voisi uskoa? Sanotaan, etteivät elimemme ole koskaan hiljaa, ettei niitä voi ajatella hiljaiseksi, mutta siltikään en kuule niitä. Onko tietoisuutemme tuo hiljaisuus?»

Mutta mitä voisikaan olla hiljaisuus! Miten järkyttävän typerä määre jollekin, mitä ei lainkaan ole.

43 Inhottavuus

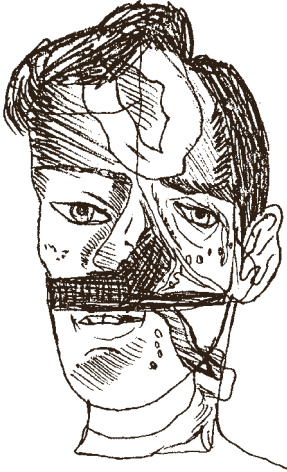

Ottamatta huomioon naapureitaan unohtaa inhottava ruumiin asuntoonsa päiväkausiksi, kunnes valuma voidaan huomata maakellarissa saakka. Asiasta huomauttava ei säästy suureen ääneen huudetuilta

»nekropoliisi!»

-syytöksiltä, saapa peräänsä vielä miljoonien siementen täyteen ruiskauksen. Eläimelliset, tiheät karvat alkavat inhottavan alaraosta ja jatkuvat vuolain epoletin olkain yli aina poskipäille saakka, joille muodostavat mitä irstaimpia kuvia ja johtolauseita. Mitäpä niissä muuten moitittavaa olisi, elleivät ne supattelisi karvakielellään jouhevia kokkapuheita naapuruston

lasten korviin. Inhottava kun on, hän ruokkii paiseitaan, uneksii märkivistä haavoista ja laajoista leikkausarvista saadakseen jotain omaa, jotain josta pitää huolta, tuntea.

»Parantajan poistettua selästäni suuret luomet hän ompeli minuun vieri viereen viisitoista tikkiä. Tuntui kuin olentoni päällä olisi maannut minua syleilevä suuri, ylikasvuinen lapsi.»

Hänen kasvoiltaan näkee, kuinka se liikkuu hänessä kuin musiikki. Säryn nostalgia.

Epäkohteliaisuus

Huulilleen vastikään soppalusikan vienyt voi epäillä kuuloaan, mutta epäkohteliaan puheeksi ottama, vahvaan alkusoinnullisuuteen perustuva kokemus

»sietämättömästä suklaamehuripulista» jää leijumaan pöydän yllä, käänteli juhluvieras sitä lautasellaan miten päin tahansa. Intoutuminen vie narussa ajattelemattomuuden kuoppiin ja niiden yli; silkka ilma kannattelee, saa maankamaran piirteitä. Juhlisiin epäkohtelias tuo vain itsensä ja vieläpä arvostelee joulukuusen korkeutta, ottamatta huomioon seikkoja kuten huonekorkeus, taloudenhoidollinen tilanne saati perinteille suotava painoarvo. Alati kuolevana, alati kuolemassaan piehtaroivana, ennakoivan puheensyötön tavoin hän puhuu muiden päälle, kuin elämä olisi yhtä pitkää televisioväittelyä.

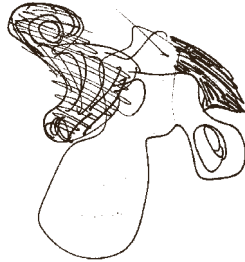
46 Draama ei ole epäkohteliasta, onhan siinä tauot, väliaika ja autonomista replikointia. Kun tutkii Egeanmeren rantojen santaa, kun siirtelee sitä varpaillaan, voi syvältä maan alta löytää tarvittavan välinpitämättömyyden ja säilyttää kainon hymyn epäkohteliaan aivastaessa kasvoillesi.

47 Turhamaisuus

Turhamaisuus on ajoittain pilkistävä, pirstaloitunutta kunnianhimoa, jonka selkä on jatkuvasti katkeamaisillaan. Tarkkanäköisen kissaeläimen prosessointiteho on valtava, mutta kestävyys pitkäkestoisissa projekteissa heikkoa laatua; tarpeeksi pyöreää muodoltaan ei ole edes autiomaan hiekka. Turhamainen pitää huolen siitä, että hänen sisääntulonsa on ikimuistoinen ja mahdollisimman usean todistama, vaikka hän poistuisikin juhlista

48 miltei heti. Ensivaikutelma on yleensä tärkein – tämän hän hyvin tietää, mutta haluaisi silti tehdä ikuisesti lisää vaikutelmia. Hän vaihtaa asuaan päivittäin eikä koskaan poistu asu- muksestaan öljyämättä hiuksiaan; keuhuttaessa hän vähättelee niin olemustaan kuin moisia käytänteitäkin. Liittyy keskusteluihin liittämällä mukaan blogikirjoituksensa tai kritiikkinsä kul- loinkin puhuttavasta aiheesta ja muistaa aina mainita ystäviensä ja seuraajiensa määrän. Vääjäämättä turhamaisuus kulkeutuu luontoon: valtameriin alkaa lopulta muodostua skandi- naavisen pelkistetyn sisustuksen ja erilaisten astiastojen saarekkeitä.

49 Rahan orjuus

Rahan orjuus on säästäväisyyden aiheutta- maa kunnianhimon puutetta; tuleehan arvonsa tuntevan vapaan kansalaisen ylittää pako- nopeus ja kulutuksen määrä yhä kasvavalla ansainnolla. Yhtälön mielettömyys on todiste- sen pyhydestä.

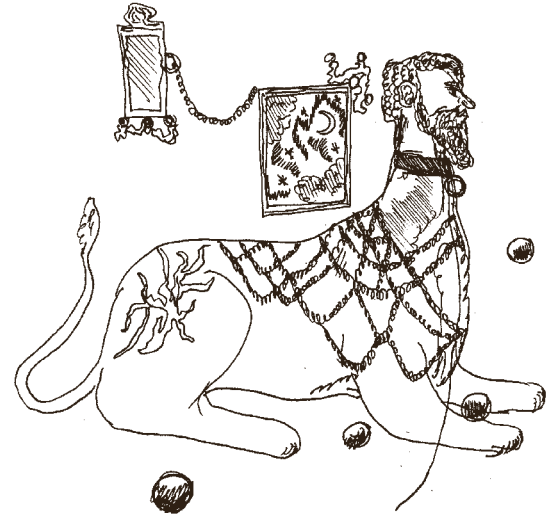

Rahan orja on ylipäänsä se, joka vielä murehtii rahaa eikä nouse sen yläpuolelle tarkkailemaan valuuttaa linnun tai systeemianalyytikon perspektiivistä, vaan laskee vielä yksittäisten kahvipakettien kulutusta. Kysynkin sinulta: koska olet nähnyt rikkaan, joka huolehtisi rahasta, tai ottaisi sen edes puheeksi? Sillä välin orja käyttää tunnollisesti julkisia kirjastoja, tinkii antikvaarisissa liikkeissä ja ostaa vain

50 punaisella merkittyjä -30% tuotteita; nämäkin heti kotiin päästyään nakkaa pakastimeen. Hän pukeutuu samoihin vaatteisiin niin kauan, että ne tulevat jälleen muotiin ja puistoaukealle istuessaan paljastaa mieluummin häpynsä maalle kuin levittää alleen kankaan.

Asialla on kuitenkin kaksi puolta: kaatumatautisen nautinnolla rahan orja pitkittää kauniin vaatteiden ostamista puolisolleen, kunnes lopulta sulkee silmänsä, tekee hypyn ja antaa tuhlauksen lämpimän tunteen kannatella ja sulattaa, valloittaa loppuviikon ajan hänen ajatuksensa. Rahan orja ostaa itsensä vapaaksi huomiseen saakka.

Mahtailu tuntuu ilman muuta olevan yleisesti arvostetun roolipelaamista ja mahtailuva siten pahimman sortin idealisti. Hän pudottelee kerran etäältä näkemiensä valtio- ja sadanpäämiesten nimiä kuin drakhmoja, mutta muistaa heti perään mainita, että ihmisiä hekin vain ovat ja vieläpä yliolkaisia; tuskinpa Antipatroskaan pitää kuuliaisesti kirjaa siitä, mille jumalalle on uhrannut ja koska. Mahtailija astuu hampaitaan imeskellen suurkaupungin keskustorille ja harmittelee ohikulkijoille, kuinka paljon globaali spektaakkeli kapitalismi onkaan riistänyt juuri häntä, estetiikan ja vapaan hengen

viimeistä airutta; vääränlaista kahvia ostanutta palvelijaansa hän sättii armotta pitäen samalla puhetta siitä, miten tämänkin ympärillä virtaa vain riiston mekanismeja ja aina molekulaariselle tasolle ulottuvaa, alati katalammaksi muuttuvaa subjektitaloutta.

Pahimman luokan mahtailuun syyllistyy kuitenkin se, jolla on oikeaa pääomaa ja joka vain hiljaa ja tekemättä itsestään sen kummempaa numeroa asettaa naurunalaiseksi nuo itseään paljon intohimoisemmat ja epätoivoisemmat, nuo kukkakärpäset ja päiväperhoset. Sellainen, joka mahtaillee jo pelkällä hengityksellään, jota puutteen puuskutus ei rasita.

Ylimielinen vastaa kohteliaisuuksiin totuuksilla, purkaa sosiaaliset normit alkutekijöihinsä; kiistää elämän mielekkyyden mahdollistavan, valheisiin perustuvan symbolisen tason. Ei saa ystäviä tai työpaikkaa; hänen kanssaan puhuminen on tukalaa, koska pienet likaiset salaisuudet eivät pysty huijaamaan maastopalon lailla riehuvaan, itsetyytyväisen kliinistä metodia. Ylimielinen kirjoittaa muistiin ja käyttää väärin sellaisia lauseita, kuten:

»Tiedettä ei itse asiassa ole olemassa kuin siellä, missä tietoisuutta ei ole eikä voi olla»

tai

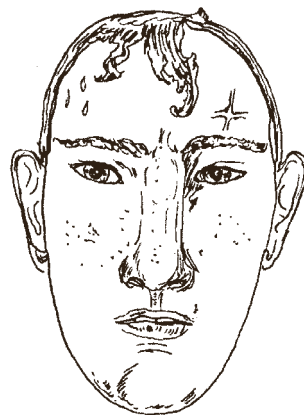
»Elämykset tavaran kustannuksella ovat maailman syöpä».

Hänen valaistuilla kasvoillaan värähtää varjo vain ani harvoin, kuin ohitse lentävä lintu. Tämä ei kuitenkaan ole geneettisesti koodattua: eivät mehiläisetkään rakenna ohjelmoidusti heksagonejaan. Niiden lailla ylimielinen pakkaa lauseensa toistensa päälle ja vasta kuulijoiden tunteiden pintajännitys puristaa pahan mielen lopulliseen, kauniiseen muotoonsa.

»Näin suuri on sen merkitys,»

hän sanoo ja avaa kämmenensä siinä missä toiset avaavat kotinsa oven. Entä mitä löytyy ylimielisen kämmenen pohjalta? Kaikin puolin valkoinen, tyhjä käyntikortti.

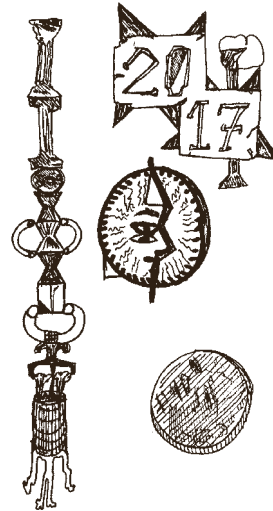

Pelkuri ei yön tullen halua laittaa maaten, aamun sarastaessa nousta. Uniin herätään, maailma on kivun okainen tarha, eikä näin ollen ole lainkaan harvinaista, että pelkuri haluaisi jäädä tanssimaan Hypnoksen tähti-tarhoihin. Egeanmeren vesi on hänen

56 varpaissaan hyytävää, eikä hän suostu matkamaan Kykladeille kuin silmät sidottuina ja olentonsa mastoon solmittuna. Tätä hän rientää perustelevaan kunnianosoituksena muinaisille sankareille, varoittaen samalla kysyjää merenkäynnistä, vaikka ilma on tyyni. Pian pelkuri kuitenkin päihittää itsensä ja huomaa, että mitä pelottavinta on paikalleen pysähtyminen, maailman päästäminen ohitse. Silloin hän myy vimmoissaan omaisuutensa, laittaa kargansa vuokralle ja matkustaa ensin Karthagon kautta Etnan saarelle Sisiliaan; jatkaa sieltä jalkineen muotoiseen Sandalyoniin ja lopulta vuosia kestäväälle tutkimusmatkalle Roomaan, Hispaniaan ja Sörnäisiin. Egypti on hänelle tuttu, ja tuhansien vuosien päästä tulevaisuudesta iskee hänelle silmää Herschelin apeksi, jota kannattelee nokassaan Khufun ihme, Suuri pyramidi. Hän unohtuu harhateilleen ja matkaa kaikkialle; hän pelkää kaikkialla.

57 Harvainvallan kannattaminen

Hän kertoo:

»Se niin sanotuissa sivistyneissä kulttuureissa rappeutumaan päästetty unelma: oma ääni kaikkien äänenä, kaikkien ääni omana. Se mikä hyvää ja kaunista on; itse».

Totisesti ei mikään maailmassa pitävästi todista, että muita ihmisiä olisi olemassa; rantaveden vaahdossakin näemme kasvoja niin halutessamme. Harvainvallan kannattaja on se, joka demokraattisten torikokousten keskellä pudistelee suruissaan päätään, kieltäytyy kutsusta viinilasillisen äärelle, eikä edes kahden kesken vetäydy keskustelemaan

puutarhan siimekseen. Mitä on kaksi? Mitä on moni? On totta, että hän on usein valkoinen kuin kopiopaperi, mutta vain heijastaakseen kaiken takaisin; valkoinen sekoittuu valkoiseen. Mitä enemmän on ihmisiä, sitä haaleammaksi sielu muuttuu. On jopa niin, että sielu tuntuu olevan fossiilinen substanssi, josta harvinaisempaa kannattava kantaa huolta. Subjektikapitalismin puristuksessa tiivistyy tuo herkkä, läpikuultava pakopaikka massakulttuurilta. Niinpä hän vastustaa entropiaa siinä missä kuka hyvänsä naapuri; kelluessaan avaruuden radoilla yhteiset munat sylissänsä hän näkee kaiken saavuttamansa ja kohmettuu.

Hidasoppisena puhun ihmisestä sinänsä; tautologisesta mielestä, joka vuosimiljoonien palautekiertojen, sykkeiden, fraktaalien ja ympäristönvalintojen jälkeen alkoi viimein käsitellä vain omaa ajatustaan; löysi siitä kaiken, löysi miten prosessia prosessoidaan.

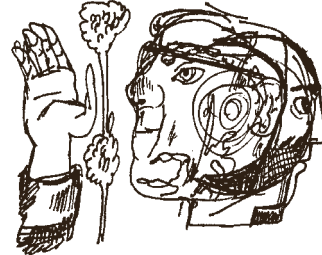
Hidasoppinen ei opi historiasta eikä toiseksi itsestään; on paikalla vasta hetken tapahtuman jälkeen. Käydessään kuudennetta vuosikymmentään yllään pikkutakki ja hiukset lyhyeksi suittuna puhuu hän nuorten työllistämisen tärkeydestä ja unohtaa ensimmäisen

60 oman työpaikkansa tärkeimmän opetuksen: älä koskaan, olivat olosuhteet mitkä hyvänsä, tee töitä asiakaspalvelijana. Hitaita opissaan ovat myös mantereet ja perimä, kun kolibrin lailla tikittävä eläin huutaa ja rimpuilee tietoverkossa. Hidasoppinen laittaa uskonsa perinteeseen ja hyväksi havaittuun, vaikka ei olekaan vielä tullut oppineeksi, mitä havainto varsinaisesti käsittää tai mitä tieto sisällään pitää. Hän uskoo vakaasti elämän opettavan ja kokemuksen näyttävän; onhan yhdessä opittu ja hyväksi nähty, ettei ihminen elämästä mitään opi. Hitaasti oppivan maailmassa sataa mustaa lunta, eihän valo ole vielä ehtinyt tänne saakka. Mikroskooppisella tasolla ovat kaikki mineraalit valtavia, tyhjiä pyhäkköjä. Jos et usko, katso itse.

Panetteleva on konfliktihakuinen, hän joka mitä useimmin aloittaa puheenvuoronsa seuraavasti:

»Rakastan häntä kuin ystävääni ja tunnen ennen kaikkea suurta sielujen sympatiaa hänen edesottamuksiaan kohtaan, mutta silti...»

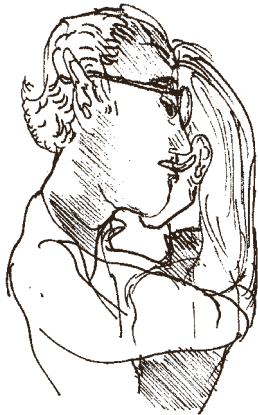

Hän tyhjentää vastaväitteet ennakolta ottamalla ne huomioon useammassa polvessa; on dynamiikkojen ja energiavirtojen ystävä, aina tulevaan suuntautuva. Hän, joka kasvoiltaan on monikko, joka kertoen kolminkertaistaa

itsensä ja jakaa muut osiin. Panetteluun mieltä viihtyy erinomaisesti pimeyden ytimessä, onhan siellä fermentoitu

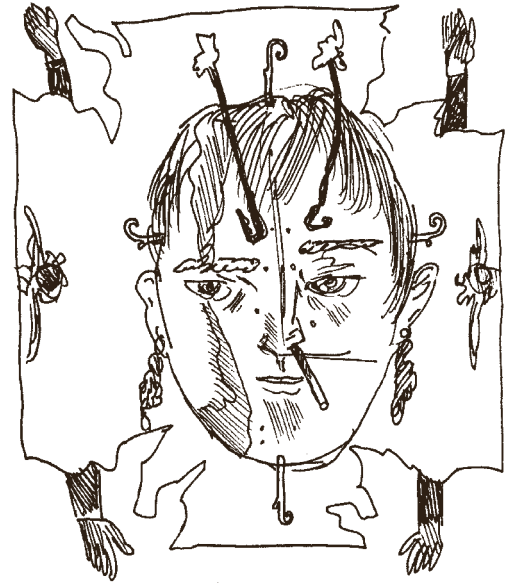
» musta sappi »

mitä mehukkainta. Sillä mitä onkaan ihmisestä käyminen? Yletöntä sokerin syömistä? Asettaa tuuliansojaan todennäköisyyksien nojalla laajalle alueelle; kiitetystä ja arvostusta osakseen saaneesta kansalaisesta hän haukotellen tokaisee:

»Eikö jatkuvasti omaperäisyydellään yllättävä ole lopulta mitä yllätyksettömin?»

Lajissaan aidosti lahjakas panettelija ei näy tai kuulu ennen kuin on liian myöhäistä – jos silloinkaan. Sanotaankin, ettei panettelijaansa voi nähdä; hän jää tuijottamaan sinua kun käännät katseesi peilistä.

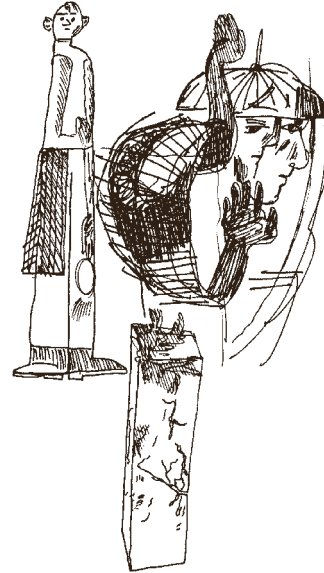

Se, joka väsymättömästi peittää kansa-ihmisiltään elämänsä tavaramuodon, auttaa kaatuneen oitis ylös ja kysyy sattuiiko ja puhuu seuraavassa hengenvedossa hehkuvin sanoin Kansaneläkelaitoksesta. Nautiskelee eläimen lihaa häpeilemättä, mutta syö hedelmiä kohtuudella ja pahoittelee kun saa syödäkseen niin vähän. Syö aina kasviksensa, ajaa autolla ja hikoillen kiristelee hampaitaan. Pukee ylleen vaatteita ja vaatettaa vielä lapsensakin, mutta toisen lapsen riisuu alasti ja unohtaa sitten niin tehneensä. Alkaa itkeä

64 pillittää mistä hyvänsä veroja kiristävästä laista. Halveksuu haudastaan niitä, jotka tekeytyvät kuolleiksi. Äärimmäisen koulukiusattu, sittemmin mukautumattomuuden ahjossa iskukuumennettu moralisti. Tuulesa lakoava. Suree roistojen, nistien ja kaikenlaisten koulusurmaajien kärsimystä, joka on heidän harteilleen ulkoisesti langetettu, mutta ei ole siitä vähääkään pahoillaan. Ei oikeastaan ymmärrä ensinkään, miksi tästä kaikesta hössötetään niin paljon. Tuntee yllään esi-isien painon. Pahaan mieltynyt astuu lentokoneeseen, kuulee potkurien jylinän. Hän lentää vuorien yli, vesien ja mantereiden yli, kymmeniä kertoja elämässään hän lentää itseään pakoan. Hän ei katsele taakseen jäänyttä suurta, kokonaisen elämän hiilijalanjälkeä.

65 Omanvoitonpyynti

Omanvoitonpyyntiä on pelata peliä aina vähintään kahdella eri tasolla, niin pitkällä kuin lyhyelläkin tähtämellä. Ihminen ei tarkoita ikinä vaatimattomuuttaan; on hyvin mahdollista, että hän on itse rakentanut itsensä, kovasti ihailemansa luomuksen.

Näkemästämme suuri osa on vain jo jonkin näkymättömän, laajemman projektin jäännöstä. Koska yhteiskunnan jakelumitan pohja on lyöty kuperaksi sisään, pyytää ihminen omaa voittoa kansallisurheilun lailla; silloin kun jauhoja on tarpeeksi saatavilla, tulvivat ne pääasiassa

66 reunojen yli, ja vahinko irtoaa kiertämään kuun lailla ympäri maan. Omanvoitonpyyntöinen menee museoon ilmaiseksi perjantaina, pressikortilla teattereihin ja eläviin kuviin, leipäjonoon työpäivänsä päätteeksi. Syvälle hänen uumeniinsa on salakirjoituksella kirjoitettu avain hänen menestykseensä. Hänen tarvitsee lainata muiden voimaa vain hetkeksi, kasvaa-han se hänessä ennenkuulumatonta korkoa. Tämä kaikki kielii harhaisesta näkemyksestä suhteessa voittoon, mutta tärkeintä lieneekin tunne siitä, että yrittää. Me kaikki joka tapauksessa voitamme. Me voitamme aina ja taas uudestaan. Me voitamme, kunnes kuolemme.

Käsillä oleva teos on vapaa uudelleenkirjoitus antiikin Kreikassa eläneen Theofrastoksen (n. 371 – 287 eaa.) samannimisestä kirjoituskokoelmasta (m. kreik. Χαρακτήρες, Kharaktēres), jonka Pentti Saarikoski suomensi vuonna 1968. Tuosta Otavan julkaisemasta elegantista teoksesta ovat omassa teoksessani jäljellä ainoastaan luonteiden nimet sekä esipuhe, jos kohta sitäkin on muokattu tarpeellisilta osin.

Kyseessä ei siis ole uusi käännös tai kommentaari, vaan Theofrastoksen teoksesta innoituksensa saanut omalakinen tekstikokoelma. Se on poeettisen tosi elämäntaito-opas 2000-luvun ihmiselle, eikä vaadi Theofrastoksen kirjoitusten tuntemista.

Taustaksi kuitenkin kerrottakoon, että Theofrastos oli Aristoteleen perustamaan, niin sanottuun peripateettiseen kouluun kuulunut filosofi. Vaikka hänen laajasta tuotannostaan on jälkipolville säilynyt vain rahtunen, pidetään häntä esimerkiksi kasvitieteen isänä. Aristoteleen kuoltua vuonna 322 eaa. Theofrastoksesta tuli koulun johtaja. Alunperin *Luonteita* on kirjoitettu todennäköisesti 300-luvun eaa. loppupuolella.

Kiitokset

Tämän teoksen syntyhistoria on tavallista yhteisöllisempi, joten lyhyet kiitokset ovat paikallaan.

Ilman Harry Salmenniemeä en olisi tullut tietoiseksi Theofrastoksen teoksesta ja sen ihastuttavasta muodosta Jyväskylän Vanhan Kirjan Talvessa alkuvuodesta 2017. Harrylta tuli myös ajatus teoksen mahdollisesta rytmittämisestä kuvituksen keinoin. Vielä samana päivänä menetelmällisyyteen perehtynyt kirjallisuuden-tutkija Juri Joensuu ehdotti luonnekuvausten uudelleenkirjoittamista vain luonteiden nimet säilyttäen. Kaija Rantakari puolestaan hankki minulle omaksi Theofrastoksen suomennoksen, kun huomasi kitsasteluni; olin rahojani säästääkseni jo hakenut teoksen kirjaston hyllystä. Kuvitusta pohtiessani ensimmäisenä mieleeni tuli Jaakko Pallasvuo, joka teki vielä parempaa jälkeä kuin saatoin kuvitella yhdessäkään mahdollisista maailmoista. Kristian Blomberg oli Kristian Blomberg. Lopulta kaiken näkyvillä olevan kehysti Tuomas Kortteinen.

Lisäksi toimitiloja, huomiota ja inhimillisyyttä tarjosivat ainakin Erkka Mykkänen ja Pielaveden Mykkälän tilan retriittiläiset, Bar Vakiopaine, Eila ja Simo Luoma-aho sekä Anniina Meronen.

© V. S. LUOMA-AHO

KUVITUKSET

JAAKKO PALLASVUO
GRAAFINEN SUUNNITTELU
TUOMAS KORTTEINEN

KIRJAINTYYPIT

MANEGE & STYRENE A

PAINO

NORDPRINT, HELSINKI

ISBN 978-952-305-105-8

ISBN 978-952-305-106-5 (PDF)

POESIA 2018 HELSINKI

TEOSTA OVAT TUKENEET

TAITEEN EDISTÄMISKESKUS,
WSOY:N KIRJALLISUUSSÄÄTIÖ
SEKÄ KONEEN SÄÄTIÖ.

